

gods og Pengemidler. Desuden gaar man jo her ved atter ud fra den Forudsætning, at det er Universitetets særlige Formue, som her er Tale om; man gaar ud fra den Forudsætning, at Universitetet som saadant, at Universitetsprofessorerne have særlig Interesse i, hvorledes det Fordegods, som høifalig Kong Frederik den 2den har henlagt under Universitetet, bliver bestyret. Jeg indrømmer, at det vil være naturligt at indhente Universitetsprofessorernes Raad angaaende Spørgsmaal vedrørende den videnskabelige Side af Universitetets Virksomhed. Men dette er noget ganske Andet, Universitetskvæturen og Alt, hvad derunder hører, burde nærmest og hensigtsmæssigt henlægges under den almindelige Domænebestyrelse. Det ærede Medlem, jeg før nævnte, yttrede ogsaa, at man her havde udtalt Ønsket om, at der skulde her ske Lærefrihed ved Universitetet, men at man ikke var saa villig til at gjøre det Samme gjældende paa andre Omraader, naar der var Tale om Forhold, som berørte og kom i Strid med politiske Ansættelser. Ja, det er dog ikke ganske rigtigt, hvad det ærede Medlem yttrede i saa Henseende. Det Forhold, han hentydede til, dreiede sig ikke om, hvorvidt en Professor burde have Ret til at foredrage Ansættelser, som vi betragte som stridende mod Grundloven, men det dreiede sig om, hvorvidt de Studerende, som ere henviste eller forpligtede til at høre en saadan Professor og at lade sig examinere af ham, og som maatte slutte sig til hans Ansættelser, hvis de ville have Examen, kunne være tjente med en saadan Lærdom. Der er Forskjel mellem Lærefrihed og Lærefrihed. Lærefrihed ønsker jeg i alle mulige Maader opretholdt; men Lærefrihed er en anden Ting. Det er de Studerendes Ret til at staa frit og selvstændigt overfor deres Lærere, og den hersker ikke, allermindst ved de saakaldte Embedsexamina. Jeg kommer herved ind paa et Punkt, som den ærede Minister udtalte sig om. Der har fra flere Sider været ytret Ønske om, at Embedsuddannelsen skulde udstilles fra Universitetet. Jeg nærer ingenlunde det Ønske; jeg nærer det ikke engang for det theologiske Studiums Bedkommende. Jeg skal her ikke i mindste Maade komme ind paa det Spørgsmaal, hvorvidt Religionen er en Videnskab eller ikke. Det kan naturligvis omvistes, hvorvidt Religionen i sin Substans og sit Væsen er en Videnskab; men aldeles sikkert er det, at Theologien er en Videnskab, og forsaavidt man ønsker, at Theologien skal bevare sin videnskabelige Karakter, forsaavidt er der ikke Ansvaret til at forvise den fra Universitetet. Det Samme gjælder om Rettsvidensskaben. Men den Maade, hvorpaa Embedsstudierne og særlig disse to drives ved Universitetet, er ganske sikkert ikke saaledes, at Staten kan være tjent med, at de Forordninger, som Universitetet opstiller for disse Examina, gjøres gjældende lige over for de Embedsmænd, som Staten ønsker uddannede ved Uni-

versitetet. Staten bør ikke overlade til Universitetets Professorene at bestemme, hvilke Forordninger der skal stilles til de Examina, som Staten gjør til Betingelse for Ansættelse af sine Embedsmænd. Det er Noget, som Staten maaske forbeholde sig selv, og det har den i Virkeligheden forbeholdt sig ved tidligere Regler; men disse Regler har Staten ladet gaa i Glemme saaledes, at Universitetet nu har spændt sine Forordninger efter Tilfældigheder, tør jeg næsten sige, forsaavidt som det, der kræves, beror paa de enkelte Professors Mening derom, istedetfor at Staten i denne Retning burde holde Universitetet i Ase. Det er imidlertid en Ting, som Staten i høi Grad har forsømt. Universitetet har en Tilbøielighed, jeg vil sige en næsten naturlig Tilbøielighed til at paatrykke hele sin Undervisning et videnskabeligt Præg, det er det henvist til; men hvorvidt det er hensigtsmæssigt fra Statens Synspunkt, at det sker i den Udstrækning som ved de nuværende Examina, det er meget tvivlsomt. Ved de Examina, som have et praktisk Diemed, bør de praktiske Hensyn ikke lades ude af Syne, og de praktiske Hensyn kræve, at Universitetet ikke stiller sine Forordninger saa høit, at de unge Mænd, som ville hellige sig til Statens Tjeneste og af den Grund gaa Universitetsveien, nødes til at anvende en aldeles uforholdsmæssig Del af deres Ungdom til at erhverve en videnskabelig Uddannelse, som kun høist indirekte kommer dem til Nytte i deres praktiske Gjerning. Dersom jeg skulde antyde — jeg skal ikke komme dybere ind derpaa — hvorledes særlig de to nævnte Examina burde indrettes, da vilde jeg sige, at de burde indrettes saaledes, at der krævedes en paagjældende Uddannelse gennem hele de to paagjældende Videnskabers, men at der ved Siden deraf krævedes for et enkelt Fags eller Affsnits Bedkommende en videnskabelig Uddannelse, hvorigjennem Bedkommende kunde godtgjøre, at de havde studeret idetmindste en Del af deres Videnskab videnskabeligt og derigjennem godtgjøre deres videnskabelige Adkomst og deres videnskabelige Udvikling. Hvis man stillede Forordningerne saaledes, vilde det ikke være vanskeligt at finde dygtige Examinatorer og Censorer ved Embedsexamen. Det vilde være let for den almindelige Del af Examen uden for Universitetet at finde Examinatorer og Censorer, og for det egentlig videnskabelige Fags Bedkommende vilde man rettest kunne tage Examinatorerne fra selve Universitetet. — Lige over for Kommunitetet nærer jeg ikke den Ønske, som flere af de Herrer nære. Jeg opfatter Kommunitet paa samme Maade som Universitetet. Det er Statsmidler, henlagte til Statsdiemed, og selv om den høifalige Kong Frederik den 2den har lyst Forbandelse over Enhver, der vil røre ved hans Bestemmelser om Kommunitetet, saa tror jeg, at denne Forbandelse vil være uirksom ligeoverfor dem, der lade det staa, som han har villet opnaa ved